

ЗАМАН

Газета издается на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУН ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ЖЫЙЫЛЫУ

Республикабыз къуралгъанлы 100-жыллыгъыны байрамын бийик даражада ётдюрюрге борч салыннганды

КъМР-ни Башчысыны күлгүчүн болжаллы халда толтургъан **Казбек Коков** Къабарты-Малкъар Республика къуралгъанлы 100-жыллыгъыны байрамлаугъа хазырланы эмда аны бардырыу жаны bla къурау комитетни биринчи жыйылыун бардыргъанды. Аны ишине КъМР-ни Парламентини bla Правительствосуны башчысылары, КъМР-де баш федерал инспектор **Евгений Ткачев**, профсоюз биригүлени, жамаат организациялары, муниципал районлары bla шахар округлары татматалары къатышанды.

РФ-ни Президенти **Владимир Путинни** 2018 жылда 16 октябрьде къол салыннган Указына тийшиликтеде, дегенди Казбек Коков, юбилейге атталган къууачылар ишле Республикада 2022 жылда ётерикидиле. Жуукуу заманлادа, деген белгилегендеги регионуно оноучусу, Россейни Правительство федерал къурау комитетти къаумум тохташтыргып, аны къабыл көрлюкдю. Ары

федерал министерстволарыны бла ведомоствалары къулукъчулары bla бирге Къабарты-Малкъары власть органларыны келечипери да кирлидиле. - Алай байрамгъа хазырланы эмда аны бардырыу жаны bla баш ауулукъ республикалы къуру комитетте жеттегин анъяларга кереңди. Би ишге жууаплы көзден къарарагъызыны, аны билюндөн окынча башларыгъызын тилейме. Республиканы жамаат-политика жашауу Къабарты-Малкъарын халкъына, келир тёлөлөгө да къадар эмда тарых магъананы тутхан ишни белгиси bla ёттерча эттерге тийшилди, деп чөртгенди Коков.

Жыйылыуда КъМР-ни культура министри **Мухадин Кумахов** bla КъМР-ни къурулуш эмда жол мюлөү министри **Вячеслав Кунижев** докладла этгендиле. Белгиленингеничка, баш къууачылар ишле 2022 жылда сентябрьни ал къонлеринде сурат көрмючле бардырыргъа белгиленеди.

Андан сора да, культура хазнагъа саналгъан объектлени

да Маданият къонлерин, битеуроосой имлу конференцияла, турист фестивальда, жаш төлөө этнофорумла, волонтер проекте, спорт эришиүү, Күнгүштүшүн къырал музейинде бла Художникни ара юйонде сурат көрмючле бардырыргъа белгиленеди.

Андан сора да, культура хазнагъа саналгъан объектлени

тарых сыйфатларын къайтарыу жаны bla ишлени ахырына жетдирирге, саулькъ сакълау, билим берүү, спорт, маданият мекәммә ишлөргө эмда алгыннагыларын жангыртыргъа, жолланы, шахар эмда эл тийрелени тап халгъа көлтирирге мурат этиледи. Республика къуралгъанлы 100 жыл толгъанын байрамлаугъа федерал

бюджетден 250 миллион сом чакълы бериллиди.

Кенгешде айттылган оюмларга bla эсгертиулигө көре, байрам ишлени программасын жангыдан жараңдырыргъа буюрулгъанды.

КъМР-ни Башчысыны bla Правительствосуны пресс-службасы.

Комиссия

Керекли оноула этилгенди

КъМР-ни Башчысыны күллүгүн болжаллы халда толтургъан **Казбек Коков** Терроризмге къажау комиссияны (АТК-ны) жыйылыун бардыргъанды. Аны баштай, регионуно оноучусу РФ-ни Президентини «Терроризмге къажау мадарлары иосондөн» Указына тийшиликтеде республикалар АТК-ны къаумума къырал башчысы СКФО-да толу эркинлики келечисини аппаратыны КъМР-де баш федерал инспектору **Евгений Ткачев** къоштулгъанын билдиргендиле.

Кенгешде терроризм bla экстремизмын ниятлерини жаш адамлары араларында жайылууларын тыйынуу амаллары сюзөлгөндөнле. Терроризмге къажау көршүүгө себеплик этген жамаат, политика, социал-экономика эмда башха халланы тинтинуу эзепперине bla би ишни игилендерүүнү мадарларына энчи эс бурулгъанды. Андан сора да, Терроризмге къажау милlet комитетти жашау магъаналы объектлени къоруулуга жаны bla оноупарын толтурууну амаллары да туура этилгендиле.

Жыйылыуда тийшили министерстволары, шахарлары bla эллени башчысылар да кеслерины оюмларын айтхандыла. Сюзюлгөн темага көре керекли оноула этилгендиле.

КъМР-ни Башчысыны bla Правительствосуны пресс-службасы.

Малкъар халкъны жангырыууну юню къууанчылары халда белгиленингенди

Малкъар халкъны къыралгъылы къайта-рылган кюн, хар замандача, республиканы битеу шахарларында, район араларында, эллериnde къууанчыларында. Къурманлыкъыла этилгендиле, той-юннинг көп адам къатышанды. Профессионал артистле, художестволу коллективле да адамлары көллөрин көтүргөтгендиле.

Малкъар халкъны жаууна, айныу жолуна атальып тематика ингирле, тюбешиүле, сурат көрмючле, спорт эришиүүлө бардырыльганда. Билюн биз аларынан бир къаумумдан харпа билдирибиз.

Байрамгъа атальып материаллары 2,3-чю бетледе окугузуз.

КҮҮУАНЧ

Къуатлыкъ, жарыкълыкъ, заукълукъ сагъат бла жарым къалай озгъанын сездирмеди

Малкъар халкъны жангырууңуң жораланып Нальчикде Музыкалы театрда байрам концерт болгъанды. Сагъат бла жарымны ичинде Республиканы белгилүү артистлери бла жаш жырчыла, мил-

лет тепсеулеңи ансамблериде жылдыгъанланы фахмалары бла къуандыргъандыла. Концерте уа Къараачай-Черкесни къырал ансамбли «Элбрус» бютюнде къуут бергенди.

Төттепеланы Алим.

ЭЛБРУС РАЙОН =

Кёрмюч, жырла, тепсеуле, футбол оюн

Элбрус районну битеу эллериnde да белгилегендиле Малкъар халкъны жангырыууну күонюн. Баш къуанчылар ишле уа Тырнауауда «Тотур» стадионда ётгендиле. Ала къолдан усталаны краеведение музей къурагъан кёрмючонден башлангандыла. Аны къонақыла, ол санда КъМР-ни Правительствосуну Председателини биринчи орунбасары

– эл мюккю министри Сергей Говоров, Бахсан райондан бла шахардан, Прохладныйден, Нарткъаладан делегацияла, районну учрежденияларыны, организацийларыны оночупары администрацияны башчысы Залийханланы Къаншаубий бла бирге жокълагъандыла.

Андан сора художестволу са-

модейственностьну коллективлери бла артистле театр халда концерт къурагъандыла. Ол башланырдан алгъа келгенлени КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжалалы халда толтурған Казбек Коковну атындан Сергей Говоров, Залийханланы Къаншаубий, Бахсан муниципал районну бла Бахсан шахар округту администрацияларыны башчылары Артур Балкизов бла Хачим Мамхегов, Нарткъаланы таматасы Исмаил Аталиков, Прохладна районну айырму комиссиясыны председатели Али Лутов, Прохладный шахарны оночусу Игорь Тарабев алгышлашылганда эмда къарындаш халкъга мамырлыкъ, монглукъ, жашуна тежегендиле.

Андан сора Холамханланы Къайын, Жаникаланы Эльдар, Жаппуланы Ахмат, Гайылманы Тахир эм башха жырчыла, «Салам» тепсеу ансамблди

зывалды анда.

Концерт программа уа керти да бай эм сейир эди. Сахнаны жасалыганы, анда уллу экранда Малкъар ауузланы айбат жерлерини, белгилүү адамларыны суратлары көрүзтүлгөнлөрди да байрам халны көтүргендиле дөргөн болупкъду.

Ол күн сахнага чыкъгъан Текупланы Амурну, Төттепеланы Алимни, Мусукаланы Русланы, Холамханланы Къайынны, Жаникаланы Эльдарны, Атмызланы Эльдарны аузлары жарыкъын бергенди. Ольга Сокурова да сауғылалгъанды миллете жырын. «Балкар» къырал ансамблини ариу тепсеуприне, хар замандача, толкун къарасла бла тибөгендиле. Музыкалы театрын хору уа «Тепсайди таулу жаш Исламей», «Боз алаша» деген жырлары таучы айтханларына жыылылган бютюнде жарыкъ этгенди.

Концерти аллында Мухамед Кодзоков республиканы Башчысыны къуллугъун толтурған Казбек Коковну алгышлауун окъуғанды. Анда малкъар халкъны къыраллыгъы къайтарылгъан кюн КъМР-ни тарыхында тюзүлүк бла кертилүк хорлагъаныны белгиси болгұспаны чөртилгендиле. «Битеу республикага да къуанчылар кезиуде къарындаш малкъар халкъны айну жолунда социал-экономика, культура, билим жаны бла аламат жетишмели, ниет кюю, къураучу хунери бла да ёхемленебиз», – деп жа-

къуллайсаны. Къайынны, Мечиланы Кязимни көчтүнчүлюкнө къыйынлыкъларыны, ата журтха термилиину, Кавказгъа къайтыну юслеринден назмупары да окъулғандыла саҳнадан. Терк къазакъланы тепсеу ансамбли уа малкъар халкъга энчи сауға хазырлакъанды. Артистле «Зовут меня в Балкарию» деген жырны айтып, анга тепсеу да къурап, концерте къуат бергенди.

Ол күн сахнага сабый чыгармачылыкъ коллективи

Мухамед Кодзоков.

ле да чыкъгъандыла. Битеу концерти да баш ниети мамырлыкъгъа, республика жашагъан халкъланы аралында бирликке, тынчлыкъга чакырыу болгъанды. Жаш артистле, таматала да Къабартыны бла Малкъарны

Ольга Сокурова.

айырып күч болмагъаныны юсюнден жырла айтхандыла.

Сагъат бла жарым къалай ётгени да көрүнегендии концерт асыры сейирден. Кертиди, театрында жер азлыкъ этип, адамларга сөөлип къараарга да тюшгендиле, алай ол да байрам халны бузгъан болмаз, баям. Жыылылганла артистлере ырызылыкъларын билдирип, алаңында түрганда.

Ахырында уа театрын фойесинде жаш адамла той къурагъандыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима.
Суратланы ХОЛАЛАНЫ
Марзият алгъанды.

усталыкъларын аямагъандыла. Ол кезиуде стадионда миллэт ашарыкъла – эт, локъумла, боза, айран – бла сыйлау баргъанды.

Концерден сора футболдан төрөли оюн баргъанды. Бу жол «Элбрус» эмда Ставрополь крайдан «Георгиевск» команда тибешгендиле.

Малкъар халкъны жангыруу-

уну күонюнде аталгъан къуанчла Минги тауну тијресинде да баргъандыла. КъМКъУ-ны соцу базасында уллу концерт, миллэт усталаны ишлери көрмючө, монг столла да къурагъандыла.

Алиса ТАРИМ,
Элбрус районну администрациясыны пресс-службасы.

Бир ниетлипик

1957 жылны жаз башыны жылы жарык кюнө малкъар халкъында тииди. Аңга туғызан жерине къайтыргъа эркинлик берилди. Көн башхалача, бызынгылы да сюйтөн тауларына, эллериңе къайтыдыла. Ол уллу күуанчади.

Биринчи күн бери 329 адам келеди. Алагъя алгъя къыйналыргъа тюшгендиди.

КЪАЙТХАН ЧАГЫБЫЗНЫ КЫЗЫУ ЖАЗ БАШЫ

Журтла сюегинчи, чатырлада окунба түрганда. Алай азаздан эл да, мюлк дая алья юсюне бола башладыла. «Коммунизмге жол» колхоз да къуралды. Аны председателине Холамханланы Магомет, орунбасарына уа Толгъурланы Таусолтан, баш специалисте Чойчаланы Хызыр салынадыла. Бираzdан эл, артда уа район Советтеге депутатта айрыладыла. Ала онбеш адам болгъандыла.

Биринчи сентябрьде элчи сабиile, башхалача, школгъа барыргъа керек эдиле. Мектеп а жокъ. Жамаат, извеу этип, аны да сюеди. Ала, дед жазылады архив документледен биринде, кес-

перини журтларын жартылай къюоп, окубы юйно къурулушуна бирча чыкъгъандыла.

Мектепни биринчи директору Холамханланы Боташ болгъанды. Устазла Батчаланы Алий, Чочлакова Инна Николаевна, Аттоланы Ляжинка, Холамханланы Юзейир (ол кеси да уоршадан майор чында къайтханды), библиотекачы Толгъурланы Катя элде школуну эшикерин сабийлөгө көнт ачкан эдиле. Устазла къатышмай Бызынгыда бир магъанала иш ше ётмеңди.

Артдан-артаха башча социал объектеле да салынадыла. Аладан бири эм бек кереклиси уа - фельдшер пункт. Алай ол энчи юйледен биринде

бир отоуда орналгъанды. Анда фельдшер Анахаланы Назир ишлегендии. Ол адамлагъа къолундан келген болжушукъын этгендөн сора да, элде алланып, ангылатып иш да бардыргъанды.

Мюлкюн партия организациясына уа Таппасханланы Якб башчылыкъ этгендии, секретары уа - Аналаны Хусей. Ала жансылары жюрюген, хурметли адамла эдиле. Энни юсюндөн документле билюннөн дери Хусейни хайрындан сакъланганларын да белгилерчади. Мюлк китапда энни жашау 1957 жылдан башлап тынгылы суратлана-да.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

СҮЙЛҮЛҮК

Чыдамлы, ёхтемли таулу ана

Хар халкъны да кесини ызы, энчи шартлары бардыла: жашауда жиорнотген жоркулчалары, уллу, дүнигъя къарамы, ашы-суу, күйими, юй түрмүшү, жомакълары, жырлары, тепсевулер. Ол энчилик дүнияны ариулуғъу, байлыгъыды, аны төрөли адамла, миллетни көртичилери күйрайдыла. Алай белгилүү алимле, жазычула, жырчыла, күллүкчүчүлүк төйюлдөлө, алай халкъыбызын көрти адамлардыла.

Бёйзөлөн Фатта ма аллайды. Аны бетинден көзүнгю алмасса - алай бир нюр, жиорек халаллыкъ барды анда. Ол көчгүнчүнчүлүк сыйнагъан, алай сымагъанладан биринди. Чынты таулу тиширы, аденти-төрени билген, жиорнотген, огъурлу таулу ана.

Фаттана эки сабий Алма-Атада, ючинчосу уа Герпегежде туугъандыла. Гитчеге жети ал болгъанды, баш иеси Бёйзөлөн Мухтар ауушканды. Эл ёксызлеге болушшуртта сюйгендеге: «Сау болуғуз, алай сабиите элни болуштуруу бла ёсгендине деп айтырынын сюймеймө», - деп къойгъанды. Таулу анала ёхтемлидиле. «Аллахна болуштуруу бла ёсгендине ючюсю да, гитчеликлирден бери манга билеклик эттөнген түргъандыла», - дейдиге Фатта.

Баш иеси ёлгендөн сора аны атасына бла анасына къарағында, билюн да алгъя жаннет тилегенлей турады. Огъурлу ынна шёндю на-мыс-адет къуруй баргъанына жарсыйы. «Къартхака сый берген кетип барада. Ол иги тойюлду, биз таматаланы айтханларына сыйынып жашагъанбыз», - дейдиги.

Фаттана яюю Акъ Суда болгъанды. Көчгүнчүнчүлөк дери элде мамыр жашауун

эсгере, орамда төрт огъурлу аппаны юсюндөн айтады. Ала жаз башында бла кюз артында, тонала кийигендиле, сора алана этеклерине сабиileni оптуртуп, хапарла, жомакъла, болгъан ишпе айткандыла.

-Къаллай жашау болгъанды эллерибизде! Шёндю уа орамда адам окуяна көрмейсе. Бир кюн ийнек сарайта кирип, къойланы ашларын ашай эди да, аны къыстайма деп баргъанлар, жыгъылганмана да, ёрге къобалмай къалгъанмана. Насыпха, биреу орамда баргъанын эслеп, къычыргъанмана да, ол болушханды. Жайылгъанды халкъ: ким иш излей, ким окъургъа. Бир бирге киргөн төре да жокъ.

Шёндюндо жашауну Фатта кёп көллендирген, къууандыргъан шартларын чертеди. «Азияда биз жеризин тиошлирибизде көрнегиз, энди уа, шукур, тюньюбюздө», - дейдиги. Тыш жерде аны къарындаши Хажимурза ёгленди. Ол болнатын жарсыйы. «Алай таулу анала сабиileni, къартлана сиймекликлери бла сакълагъандыла.

Фатта билюннөр мамыр жашау ючюн да Аллахха шукур этеди. Аны къарындаши Азрет лётчик эди, урушда жаралы болуп, юйге къайтхандан сора тюзелмей ауушуп къалгъанды. «Азрет юйге арпельде келген эди, сау жылны госпитальгъа тюш, чыгъа турдура, экинчи арпель айда ёлду, кюз артында уа анабы ауушуду, жаз башында уа бизни көнүрдюлө». Ючюнчо къарындаши Салих инженер болгъанды, «Телемеханикада» ишлегендиди, Къашхатауда киномеханик да болуп түргъанды.

Бу тёлөнү көчгүнчүлөк сыйндыралмакъанды. Фатта Алма-Атада биринчи жыллада кёп тауулла ачдан къырылгъанларын айтады, алай артда бу шахарны къатында колхозда бек иш ишлегенле, алчыла бизнислике болгъандыла. Жигерликлери, ариу къылыктары бла къазахлынан сейир этдирген эдиле.

Тауулла жашагъан жерлерин чакъыртган эдиле, хар зат да ёсдюрөн. Алай түрттүн жерге къайтыргъа эркинлик чыкъанланай, битеу жол кёллю болгъан эдиле. «Биз көргөнни, сыйнагъанны жашадамларыбыз көрмесине, - дейдиге Фатта.

Таулу анала, нюрлю анала, кече-күн да ишлеп, сабиileni жанларын сакълап, алана къоль аязларында артха къайтаргъандыла. Ачыкъ айтханда, урушун азабына көчгүнчүлөк дакъушулгъанды, бизни аз санлы халкъыбызгъа гүнч болуп кетегер къоркъу чыкъытканда. Алай таулу анала сабиileni, къартлана сиймекликлери бла сакълагъандыла.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Окүүчүбүзүнү оюму

Быллай адепли, жигер тиширылары болған эл байды

Сиз бу суратда көргөн эки тиширы жамаат сый-намыс берген Ацкъанланы Алтын (сол жанында) бла Отарланы Аминаттыла. Ала Жаны Малкъарда къоншуда этгечла татлы жашайдыла. Таулу аналаны ариу халлери, жумашука шыаруулары, оғурулукъулыры, жиорек ачыкъылары элни саулай жарытадыла.

Экинчи къадарлары да бирге ушайдыла. Гөняхсыз къызыкъыла битеу халкъыбыз бла бирге узак 1944 жылда зор бла Орта Азиягъа бла Къазахстаннага көчкүрөлгөндиле. Ала тюзюлк токташып, милят Кавказгъа къайтарылгъан күннеге дери кишии ачылыгъын, койсозлогъон сыйнат түргъандыла.

Бүсейир адамларын хар биринчи юсюндөн да энчи китап жазарагъба боллукъду, алай биз

сауғалагъа, грамоталагъа, ыспас сёзлеге тийшили болгъанды. Урунууну ветеранды. Бюгюнлюкде пенсиядады, эки сабий ёсдюрөнди, түдүккүл аялларына жашайды.

Мурат бла Таймурас да ариу юйлени таматаларыда. Биринчиси къурулушчуду, төрт баланы атасыда, алты түдүккүн аяллары - алты сабий, түдүккүл аяллары. Таймурасы юйорду аяллары - алты сабий, түдүккүл аяллары.

Къызланы таматасы Марита тигиччюдю, Тырныаузда жашайды, эки сабий ёсдюрөнди, энди уа беш түдүккүн аяллары. Лариса сабий садда юрттичуло болуп уруннганлы 18 жыл толгъанды. Аңа коллективде хурмет уллуду. Ол эки сабийни анысыды. Роза да тигиччю усталыкъы

сайлагъанды, Ново-Ивановское элде жашайды. Аны да эки сабии, төрт түдүккүн аяллары.

Аминатты юйорюно да сыйы, намысы жиорийдю. Отарланы Ахмат бла, бир биринчи аяллары, алай юйорду аяллары. Маыллай иш көллюлүкleri ючюн тиширылганы «Уруннуну ветеранды» деген сыйлы атка тийшили көрпөндиле.

Андан сора да, ала аналыкъ маҳтах алгъандыла. Бу күнлөде уа энта бир сауяльба тийшили болгъандыла - КПРФ-ни башалымылды - бла Уллу Ата жүрттүрдүнде. Хорламыны 70-жылдыгъына чыгъырлыгъан «Урушуну сабийлери» майдалгъа.

Андан сора да, ала аналыкъ маҳтах алгъандыла. Бу күнлөде уа энта бир сауяльба тийшили болгъандыла - КПРФ-ни башалымылды - бла Уллу Ата жүрттүрдүнде. Хорламыны 70-жылдыгъына чыгъырлыгъан «Урушуну сабийлери» майдалгъа.

Аны беш жашы бла къызы түкүмгъя, элде да жаралы, хар бири да сарайлашып усталыкъларда жетишими болуп, жамааттадан ыспас талхандыла. Шагъабан бла Камал жерчилек бла күнлөде, нартох, чөплөрдөнде. Жамаат аялларынын көрпөндиле, алай юйорду аяллары.

Расул да эл мюлкюн сайлагъанды, фермаладан бирине таматалыкъ этеди. Рамазан а водительди, элни фельдшер-акушер пунктуунда уруннады. Алай жангыз этгечлери Раузат а школда ишлегенли 40 жылдан аяллары.

Отарланы Аминат 18 түдүккүн аяллары. Бюгюнлюкде уа аялларынан 11 жашны бла къызында.

Маыллай огъурлу, иш көллю, жигер тиширылары болгъан эл, сёзсөз, байды. Алай ёсуп көлгөн төлөөне не жаны бла да юлгюдюлө, Аллах алагъа узак ёмюр берсиз.

Мусабий ДАЦИРХОЕВ, РР-ни Журналистлерини союзуну көлчеси, «Урушуну сабийлери» организацийнан Теркрайонда бөлүмюнно башчысы.

КЫЙЫИН САБИЙЛИК

1935 жылда сүүккүйянварь күнде Лашкунада Сотталаны Хажи-Даут бла Айшат Шомахована юйюрлеринде жаштугъанда, анга Къаншау дегендиле. Ким биледи, ата бла ана ол аты жүртөнгене тәзомлюле, акылылыла, не ишиде да алчыла боладыла деген оюмнуму тутхан болур эдиле.

Хажи-Даут уруш жыллада аскерде күллуктуу этгендик. 1944 жылда халкыны көчюрөллюгүй белгиси болгъанда, Къаншау аппасы Еэжөмөн хажи Айшаты сабийлери бла Заюковогъя Шомаховланы къян жукуулашын кеттерлерин излегендик. Тиширыну алты эгечи бар эди: ючиюс - къабартыллагъя, ючиюс макъларьлагъя эрге чыкъгъан къызыла. Ала болушандыла къынын кезиуде ачып тургъан Сотталаны юйюрлерине.

Къабартылы элде сегизжыллык жашыкъ тилини билмей къыйналып туруучусун сагыннан ган эди бир жол ушагыбызда. Аны сыйлаудан эки жыл школгъя да жүрүмөй тургъанды. Алай аны оғурул жүрекчи-тиңчмагъанлай, анасына асыры жарсыгъандан, почтачы болуп, гитче къарысуз санчыларын кючеп, уллу ауур сумкаланы ташырга көршегендик.

Лыкъ алыну къууанчы сай элге сыйына болмаз эди. «Шукур, бизни Къаншау жүргибизге къысылды, кесибизни къанат тюбюбюзгө жыйылды!» - деп жууукъларыны къуулганганларын Сотта улу артда да жылы шашарыла бу айтычуу эди. Ол тақыйылалда аны бир сабыр, шош ёхемликтүрк бийлекенин жа-ланда сокур көрлөк тюйлөн эди.

МАДАРЫУПУЛУКЪ

Киши жеринде да ачынамыгъанды иш көллю жаш. Ол анда бал туз чыгъаргъан завода спесар, сварщик да болуп ишлекендик. Иш хакын иочун берилген бал тузун Кавказгъя анасына

ди. Къадар аны къара ишин къыйын жоллары бла элтип баргъанлыкъя, биле эди ахырында жашаууну баш магъана-сына, тамалына къанат къакъырдыгъан, къанат жайдырған тепсечууну сауғаларытын. КъМАССР-ни жыр эм тепсечуун ансамблине Къаншау аны къашумунда болгъан Мухадинни къатылыгъы бла келгендик. Ол Къабартыны Россейге къошуулганыны 400-жыллыгъын белгилеуну аллында болгъан иш эди.

Ол кезиуде коллективиге башчылыкъын Григорий Гальперин этгендик. Хорда солист - Беп-

алгъандыла. «Кабардинканы» коллективи бла сакха аны жа-ны-къаны, къадары да эдиле. Биргесине ишлекен артистте бла Къаншау СССР-ни республикаларында, тыш къыралла-да да аслам көре болгъанды. Аны сольный энчи номерлери неда Соня Шериева бла къуаргъан композициялары къара-учуулана бүгүн да эсперинден кетмейдиле.

Бирлеге жашау ёрлеудү, Къаншау жыл да жашау - тепсечуун эди. 1976 жылда аты айтылган, бийик фахмулу хореографызы солуугъа чыгъады. Солуугъа десек да, чыгъармачылыкъыны

эм башхала устаны оғурулыш ишин андан ары бардырадыла.

Бир ненча жыл мындан мате-риал жыйып алланганымда, бу адамла бла түбешгеним эсимиеди. Ала тамата тенглери-рине этген хүрмөтлөр, аны сый-даражасын көтүргөнлөрни не уллу ыспасда да тишиши-диле.

Ол эстериуле кезиуден кезиу-ге эсими тиёще түрүчүчүдүлөр. Ол жылын Къаншау жашаған къадарында анга ата-анала, сабийде да сауғалагъандыла. Аны ююн аланы барысына да жүрөгимден сау болгүзүздөригим көлөд хар жолдан.

Аллай ыразы инсанлардан бирлери Мухамед Алакаев бла Артур Шүгүшев, бу күнлөде редакциягъа келип, тенглөрлөр эстерирлөр тилегендиле. Олду насын - сен керти дуни-яны жулдузуну бурулгъанды, ызынгандан ахшы сөз айтханда болсалса, оғурулышерине ызланган ари тизмеси ёмюр-леде жашаса.

САХНА РЕPERTUARY

Сотталаны Къаншау - көнг диапозонзу тепсечуучу, миллет тепсечулени устасы эди. Ол көп жыллар «Кабардинка» академиялы ансамблине къашумунда Соня Шериева бла «Къафада» чыкъынды. Григорий Гальперин салгын «Бизни къартла-рыбыз» деген постановкада акылман акъаскальны көрүзгөндөн. Михаил Коломийц салгын «Чабакъя» деген тепсечууде - чабакъ туту жаны-тини болгъан жашы. «Элия къафада» - онюн-кюлкюнүн сюргөн жарыкъ уланнан сыфатын, Улбашланы Мутайнан «Кё-рюшю», дегендине - къызыны ызындан тиょшот айланган жетишими жашы эм баш-халаны.

Аллай көнг, магъаналы да болгъанды фахмулу хорео-графыны, балетмейстерни, уллу харфдан инсанны сакха репертуары. Артистти къыматлы, байда материалы жыйылгъан-

Эсле тутуу

Тепсечу - аны жашауу Эмда къадары

Бир-бир адамла жулдузла кибикидиле, арабыздан кетсе-ле да, жашауубузгъа жарыкъылыш бергендей турдады. Ол жарыкъылыны аты искуствводу. Аңга жүрөгүл бла табынгын ансанлардан бири тепсечуун устасы, балетмейстер, хореограф, «Кабардинка» академиялы тепсечуун ансамблин алтыннын со-листи, КъМР-ни халкы артисти Сотталаны Хажи-Даутуну жашау Къаншау болгъанды. Ол арабыздан кеттөнли бу күнлөде та-там жыл озду.

пайланы Сергей, тепсечуолени санында айтхылы Улбашланы Мутай, Соня Шериева болгъандыла, къобузчы умилет макъамланы жаухары Кураца Каширгова эди. Анда сыйнаулын ётгөн кезиуде көргөндөн таулу жаш оруслу тепсечуучу къызын Зоя Лапченкону да. Ол болгъанды артда аны жашау нёгери, сюймеклини таусул-маз жыры да.

**МАДАРЫТЫВЫЗНЫ
ДЕКАДАСЫ**

1957 жылда Къабарты-Малкъарынын искуствосуну Москвада декадасы болгъанды. 20 июня ол уллу иш бла байламы Алим Кешков «Правда» газеттеде материал басмалагъанды. Ара шахарда драма театрыбы Н. Гоголину «Ревизору», З. Аскировну «Даханагосун», М. Шхагапсоевни «Семья Тамаши» пьесасын көрүгзгөндөн.

Республиканы жыр эм тепсечуун ансамбли да уллу программа хазырлагъанды, ол санда Т. Шейблерни «Нартла» деген чыгармасын, малкъар халкъынын искуствосун. «Та-улу жырлана бла тепсечууде таулаудан кююн, тау эткелени гоккаларыны, жаныдан келген насынын жарыкъылынын туура сөзесе, көрөс», - деп жағынаны Кешков ол сагъатлада.

Ма аллай жүрөк көтүррюлоу бла маатха бла къайтхандыла жерлешлерибиз ол жыл Москвадан. ызыла бла ансамбль Совет жаш тёлөнүюн фести-валинда, Жаш тёлөнүюн эмда студентлени алтынчы битеудүния фестивалында да алчы жерлөгө тийшили эди. Анда жүрөгүл уа атлары айтылган Г. Уланова, И. Моисеев эмда башка белгилүү тепсечуучу бла балетмейстер болгъандыла. Битеудүния фестивальда кол-лектив алгъан алтын майдал бусагъатда КъМР-ни Миллет музейинде сакъланады.

**ИЛХАМДАН
ТОЛУ КЕЗИУ**

Республиканы жыр эм тепсечуун къырал ансамблине къаумуу артада «Кабардинка» къуаргъандыла. Ол жылда Сотта уллу эстериеринде не заманда да магъаналы жерни

жиберип, аланы къадарларын женингилеридирге көршегендик. Бир талай замандан къайтуюн эсленинг аязы ура башлагъанлай, Къаншау туугъан күртүнүн жынышыр акъылгъа киргөндик. Алай къыйналын тапхан ата жылыдан айтырылган кетерге ахырысы бла да соймегендик.

Аны паспорт столда ишлөгөн бир къазакълы танышы болгъанды. Кюнлени биринде жаш аңга барып атасына жантын документте этиргендик. Алай бла 1956 жылда биринчилерине санында жаш бла ата туугъан жерлерине къайтлып, чычылгъан жүрүн от жагысын жаныгынышырын, жантын жашау эттерге киришедиле.

Мында да абызырамагъанды жигерлиги бла айырмалы Къаншау. Шоффер уастылыштын къыренин, Заюковода къурулуш да ишлекендик. Аны билгенде, анасынын эгечлерини жаша-рындан бири, од акъылынтын къайтханды. ызыла, Налычкыде комсомолну путёваксы бла къурулушда урунуп төбөрөгөнде, аяна общежитие отоугъа эркинлик да берилгендик.

**ЖАЗЫИУНУ
АЙЛАНЧЛАРЫ**

Жашауда къадар магъаналы тюбешүүле, халла боладыла, оруслу алайтая судбоносные встречи дайылди. Сотта улаллай сөзленин тенги Жаджиланы Мухадинден эшитген-

жарыкъ жолуна жаш тёлөнүюн тургъузргъа.

ҮНҮТҮЛМАЗЛЫКЪ ЫЗ

Тёлөлүни байламлыкълары чыгармачылыкъ иш бла кюорешгендөлө биютон ачыкъ эслене болур, баям. Къаншау да кесинин билимин, хунерлигин ызындан соелликледен къызғынмагъанды. Алай бла оп «Налькүт» сабый ансамбльни къуаргъанды. Аны къаумуу Москвада «Весёлые нотки» телефестивальга къашындан сибиздиди. ызыла бла - «Элия» эмда «Долинские зори».

Аны бек уллу ёхемлигиге Къудайланы Мухтар бла бирге къуаргъан «Асса» тепсечуун ан-

самбили болгъанды. Ол «Рос-сейни юлгюлю» тепсечуун ансамбли деген атны бүгүн да ёткем жүрөтүдөн. Алгъын жыллана да бинтернационал кол-лектив «Россейни фахмулу сабийлери» деген фестиваль-конкурсда да биринчи жерге тийшили болгъанын сагынмай къояярла жарамаса.

Ол жетишими барысы да арый-тала билгетен Сотта улуну къыйынын хайырындан болгъандыла. Алай жаныз төрек баяу болмаз дегендей, аны болушукъчулары жанында соемлеселе, жетишими алтын чёмючю толу болмазлыгъын хакъыдаса. Балетмейстерни көп сагынлымайды. Мен а материалымы Күйий-ланы Къайтлын белгилүү тепсечуубиозуну июнден айтханы сөзлери бла бошаргъа сөзмө: «Сотта ул - ол акъ тауну башындан учуп келип сакхана жана къоннан, женил къымылдау, темпераменти бла къарагъанлынан солууларын тыйгъан жигит, субай жашы...» Көртиси бла да, близге, таулугла-яна жа-рыгъан алтын жулдузча жанып турлууగъу хакъыдаса.

**ЖАНГУРАЗЛАНЫ
Нажабат**

Белгилі спортчулардың

Жашлардың не заманда да кючлери, къаруулары бла атларын сыйтвире келгенди. Сюргөнню алында, ол күйүн жыллада да көп тюрлөр эришишүледе кеслерин танытхандыла.

Сөзүчөн, Малкъардан Асанланы Хаджи-Муратны, Таулуланы Байсолтаны, Гуталаны Рамазаны бла Гюзюланы Башчыны, Көндөлөндөн Чочайланы Хүсейни бла Мусукаланы Домашны, хасанчы Таумырзаланы Даалатны, Къаштаудан Кыргызы ССР-ни чем-

пиону болған пелиуан Ксаналаны Эрменбийни эм дагыда, алача, къаруулу жашланы хорламлары, жюре клеге таукеллик салып, не мудаха күнде да таулуланы көллөрингендиле.

Жанты төлөледе да бардыла алагъя ушагъан къаруулу жашла, насыпха. Аланы уллу, гитче хорламлары да ёхтемелендиди бизни. Ол күууанчыбызнызы юзюлмей барсын деп блюон бир къаумун сагынабыз.

КЮЧЛЮЛЮК, ТАУКЕЛЛИК, ХОРЛАМГЪА ТАЛПЫНЫУЛУКЪ

Маккаланы Хасаны жашы Махти – Россей Федерацийы сыйлы тренери, Къабарты-Малкъарны физкультурастыны эм спортуна сыйлы ишчиси, КъБМР-ни Парламентини депутаты, Спорт эм туризм комитетни председателини экинчиси. Россейни Профсоюзларыны ара советини биринчилигини чемпиону, Казанды халкыла аралы турнирни кюмюш призёру, спортын устасы болуп келип, Тырныаузда тёжефлени хазырлап башлагыланы 20 жыл болады.

Дагыда Махти аур атлетикадан тренерди. Белгилі спортчулар Аккайланы Хаджи-Муратны, Созайланы Мухамматны, Геккиланы Таукъаннаны эм халкыбызны атын маҳтау бла айтдырган башха жашланы да ол хазырлагыланы. Бу көнлөде синаулу тренерни Туркменияны жыйымдыкъ командасына баш тренер болургъа чакырылганда.

Аккайланы Магометни жашы Хаджи-Мурат – аур атлетикадан Россейни тогъуз көре чемпиону, 2004 жылда Олимпиада юнланы кюмюш призёру, 2008 жылда – доммакъ призёру, 2011 жылда дүнини чемпиону эм Европаны чемпиону. Аны Россей Федерациины сыйлы тренери

Маккаланы Махти юрттегендин.

«За заслуги перед Отечеством» II даражалы орден бла сауғылланғанды. «Россейни спортуна сыйлы устасы», «Къабарты-Малкъарны физкультурастыны эм спортуна сыйлы ишчиси» деген даражалы атлагъа тийишли болғанды. Юрист эм экономист билими барды.

Ёлmezланы Мұкайны жашы Абдул-Халим – Къаягъя ёрлеуно эм спорт туризми Къабарты-Малкъар федерациясыны президенти, Россей МЧС-ни Элбрусда излеу-күтхаруу отрядыны халкъла аралы күтхаруучусу, дүнини бек бийик тау - Эвересттеге (бийиклиги 8848 м.) эки көре да чыкыгъан таулу жаш: биринчи көре – 2009 жылда, экинчи көре уа – 2011 жылда.

Абдул-Халим жыйирма беш жылны ичинде Россей МЧС-ни Элбрусда излеу-күтхаруу отрядында ишлекенді, беш жызден артыкъ күтхаруу операцияга къатышанды. Минги таугъа – эки жызден аслам көре, Кавказда, Алтайда, Гималайларда да бийиклөгө чыкыгъанды.

Доттуланы Жамалыны жашы Ахмат – Къабарты-Малкъарны физкультурастыны эм спортуна сыйлы ишчиси, профессионал боксдан дүнини интерконтинентал чемпиону, Россейни төт көре, Кюнчыгъыш Европаны да эки көре чемпиону.

Профессионал спортдан кетгенден сора Тырныаузда «Геолог» спорткомплексе татматалыкъ эттөн. 2009 жылда уа Россейни Сбербанкыны Тырныаузда бёлүмюне тамататыя салынган эди. Анда тамам бир жыл ишлекнелей, белгисиз аманлыкъчыланы къолларындан жоюлгъанды.

Тюменланы Хусейни жашы Альберт – боксдан Россейни спорт устасы, аскер къол кюч бла тилюштадан эмдэ къатыш единоборстводан Россейни чемпиону, боксда жаш тёлөнүн арасында битеудүния чемпиону, полноконтактный къол тилюштадан

Евразияны чемпиону.

Аскер къол кюч бла тилюштадан биринчилигин алып, алтын майдалгъа эки көре да (2009, 2013 жж.) тишиши болгъанды.

Хаджиланы Тагирни жашы Азнер – Россей МЧС-ни Элбрусда излеу-күтхаруу отрядыны халкъла аралы күтхаруучусу, 2012 жылда Эвересттеге чыкыгъан экинчи таулу жаш. Ала Шимал федерал округну субъектлерини байракъларын аралы чыгарылганда.

Азнер а ары дери, Ата жүрт урушда алынганды Уллу Хорламны байрагыны Минги тауну башында орнатханды.

Аккайланы Алимини жашы Азнауур – Россей МЧС-ни Элбрусда излеу-күтхаруу отрядыны халкъла аралы күтхаруучусу, Россейни альпинизм федерациясыны баш тренери эм бийик тау школуны устасы, альпинизмден спорт устасына кандидат, ол жаны бла экинчи категориялы инструктор-методист. 2017 жылда майда Эвересттеге чыкыгъанды.

Басмагъа МУСУКАЛАНЫ Сакинат хазырлакъанды.

АУУР АТЛЕТИКА

Бир Эришиуден - юч майдал

юцион да сауғылланғанды.

Москвада аур атлетикадан Россейни биринчилиги бардырылғанды, анга къыралны эм кючю жаш гёкефлери къатышанды. Анда Элбрус райони олимпиада резервли спорт школундан Гюлойланы Расул жетишими болгъанды – ол юч майдал бла къайтханды.

Расул спортуна устасыды, эришиуге Къабарты-Малкъарны бла Москванды атларындан къатышанды. Биринчилике ол «Аквамуда» Сынашанды. Штанганды тартып алуда алгъа – 118, вызы блау 122 килограммын кётгрендиги.

Алай, жарсыгъула, 125-ни уа алалмажанды. Болсада 122 килограммын кётгрөргө андан сора башка спортуларында къатуулары жетмегенди, алай бла эм или кёрмөндө анда къайтханды.

Штанганды тортюп алуда

яра

ГРЕК-РИМ ТУТУШУУ

ЭНДИ - Россейни биринчилигиге

Ставрополь шарада грек-рим тутушудан СКФО-ну биринчилиги бардырылғанды. Анда 60 килограмм аурлукъ къаумуда Россейни даражалы эришиупурине къатышыр юцион Элбрус району спорт школундан Боллупаны Алим да къаты кюршендиди.

Алай бла Алим, доммакъ майдал алып, Россейни биринчилигиге айрылғанды. Ол а апрельни ортасында Москвада боллукъду. Гёжеф тренер Ёзденланы Мухтарда жарау стеди.

Анатолий ТЕМИРОВ.

«КъМР-Медиа» ГКУ-ну, КъМР-ни Журналистлерини соозуну колективи, «Советская молодёжь», «Кабардино-Балкарская правда», «Адыгэ пасъэр», «Заман», «Горянка» газеттени, «Литературная Кабардино-Балкария», «Ошхама», «Минги-Тау», «Солнышко», «Нур», «Ню», «Нор», журналлары редакциялары, «Къабарты-Малкъар» ВТК-да, «Нальчик» ОРТК-да, «КъМР-инфо» информасия агентство, «Эльбурс» издачтество, «Тетраграф» ООО-да ишлелене ЗАНКИШИЛАНЫ Коккозунызы Елизавета аны атасы ЗАНКИШИЛАНЫ Кисханы жашы Коккоз дуниясын алышханы бла байламлы, уллу бушу этип, къайтъы сёз бередиле.

«КъМР-Медиа» ГКУ-ну, «Къабарты-Малкъар» ВТК-ны, КъМР-ни Журналистлерини соозуну, «Кабардино-Балкарская правда», «Адыгэ пасъэр», «Заман», «Горянка», «Советская молодежь» республикалы газеттени, «Литературная Кабардино-Балкария», «Ошхама», «Минги-Тау», «Солнышко», «Нур», «Ню», журналлары редакциялары, «Нальчик» ОРТК-ны, «Къабарты-Малкъар» ГТРК-ны, «КъМР-инфо» информасия агентству, «Эльбурс» китап басманды, «Тетраграф» ООО-ну колективи «Кабардино-Балкарская правда» газетин корреспонденти МАЗУРЕНКО Марина Игоревна атасы Игорь Станиславович ёлгени бла байламлы, уллу бушу этип, къайтъы сёз бередиле.

Атаны бла ананы судья жашларына келиулери

ЧАМ ХАПАР

- Бюгюн ишм бир кёпдю, манга кишини ийме, телефон бла излеген болса да, мында жокдуу де да къой,

- деп, секретарына да ол байруйкун бере, район сюднөтаматасы Асхат, кабинетине ачыгыштырды.

Столуну юсюн кыагытланы жайып, алданы окуй төбөрекени бла эшик хыны ачылып, атасы бла анасы кирдиле. Ала эскиси да бери жюрюччөлөттөйюлдө. Эрттен бла Асхат алага къайтып, тычыныкъ - эсенини соруп чыккынди. Сора ол кесек заманынчи не болуп къалды, экен? Кээнди къагып ачхынчы жюз тюрлю зат эсина келип, соруулуп къарады.

- Мен сени ананг бла мындан ары жашаалмайма, - деди атасы. Сөз урумундан аны тамам тепгени таныла эди.

- Жашайма деп жалынсанг да, жашарыкъ тюйюлме сени салып, - деди атасы да, ауазын андан да кётиорек этип.

- Бизни закон бла айыр да, мени башымда бош эт! - деди, къолунда гулоч таягыны бла полну дюнгүрдөтти атасы.

- Болду төзгеним!

- Жашчыкъ, мынга сөз айырталмай, ахырат азабымы дунияды чекдим, - деди атасы.

- Хы, болдугүз! - деди Асхат, ёмюрде бир бирлерине къатып сөз айтмаган адалданы бу этгөнлерине сейирине. - Былай олтурчугуз.

- Олтура туургуга мен былайгыа къонаңыца келмегенме, - деп чорт кесди атасы. - Жаз ары, жазарыкъ эсенд, ол къагытыны, разбормы дайсиз, разотму дайсиз.

- Хо, жашчыкъ, алай эт да къой.

- Экин да бир бирингенек ён-гелегенигизни айттып айтып масагызы боллуу тюйюлдө. Аны барын жазып, развод андан сора этирикме. Закон алайды.

- Сен законну-маконну санай турма да, къысхасы бла эт да къой ары, - деди, атасы столгуга жуукулышады.

- Алай боллуу тюйюлдө...

- Жашчыкъ, аны не сөсю барды, этсөн болду да къалды, - деди атасы.

- Угъай! Закон кимге да бирди. Не олтургугуз да, хапарыгыны айттып, не барыгызы юйге. Ишим башымдан озуп турады, заманымы алмайызы.

Болмазлыгын ангылап, бир бирине да хыны къарай, къартла стол жанына олтурдула.

- Сор, не сорулукъ эсенд да, алай а билип къой: мен бу болгуган юйде къаллыкъ тюйюлме.

- Да биз да, туудукъларыгызы да жерге кирлик боллукубуз миллетден уялып.

- Кесибиз деп турмагызы да, бизни халыбызгы къараагызы.

- Да сора башла, атам.

- Да не башлагъаны барды аны, анан барып тохтагъан къаранги адамды...

- Экбиизден да къаранын деге эдим...

- ... Алай а туура билай болгъанын эндигынладым...

- Хо, сен жүккү аңыларыкъ адамса. Аңыларыкъ болсанг, Горбачёв Кубаны бизге къошады деп айланынкъ эдинг...

- Кубаны демегенме, Американы дегенме...

- Не башхасы барды? Алай Горбачёв айтмаганды, Англияны заматасы Буш айтханды.

- Ма аңылагъанынг олду, - деп столун жумдургуга бла урду ата. - Ол Бушуну эсине да келмегенди, Горбачёв Индирага түбөгөнине айтханды. Артда Англия да, Америка да бизге къошуп, бир къырал боллукудупа дегенлерин радиода кесим эшигтепмөн. Ельцин Нарсананы Японияны береди дегенни сен кимден эшигтеп айтаса?

- Телевизор бла айтханларында сен да олтуруп туря эдинг...

- Нарсананы демедиле, о санғырау, Микоян шахарны айтхан эдиле. Дагъыда ол жол Испания бла Грузия бир бирлерине чапханларын билдирилде...

- Грузинлиле угъай, эрменлиле чапхандыла Испаниянъа. Араб патчах жеттесе, андан да быттыр боллуу эди...

- Жаш, аңылагъынг болур ананы болумун...

- Сен не болумну, болумсузун айтаса? Дуниядан хапарынг болмагъанлай, сен тюйюлмюсө даулашып тургыйан?

- Энди дауурна къоюгүз, - деди Асхат, кюллюн кючден тыя. - Мындан ары бирге жашаллыкъ тюйюлсөз, ол ачыкъланы. Ма, къагытланы да жаздым. Бюгюндөн ары айырылганнана санаагызы кесигизни.

- Мухур нек салмадынг? - дедиле бир бир ауузуна чаба, неле эсе да жазылган эки къагытта къезуу къарай.

- Мухур да саллыкъма, - ол сейфидин печатын алып, къагытлаға басды. - Магъыз! Была развод къагытлауда. Анал, сен алтынча, гитче жашынг бла тур, атам, сен а бизге бар!

- Хо, да... Алайыракъ боллуу болур, - деди ата.

- Асхат, аланы ашырып, кеси аллына кюле, терезеден тышына къарады. Къартла, орамны ёрге бир кесек барып, тохтады да, бир бирине къолларын силкип, неле эсе да айттып башладыла. Иши билюн къалгын кюнделен да көплюгүн, бир кесекден

область совете барлыгын да унтууп, ариу айттып аланы юйге жыяр умутда, Асхат кабинетинден чыкьды...

АППАЛАНЫ Билял.

СЁЗБЕР

ЭНИНЕ: 1. Урушсуз, тююшсуз жашау.

6. Социалист Уруннуун Жигити болгъан биринчи таулуну аты. 9. «Капиталны» автору. 10. Кёичүнчю жашланы, кызларын бир къаумуу Кызыл-Кызыда аны кызгындыла.

11. Айда бизин атыбыз дегенди Кязим хажи. 12. Назмучу Шауаланы....

13. Таулу жаша, Германияга киргендө, ол алты кыралын юсю бла баргъан уллу сууну юсю бла ётгендиле. 15. Эт юлюш.

18. Алтын сабый тиш чыгарсы, аны этгендиле. 19. Сюргүнде бек биринчи излем ол болгъанды. 21. Ол ханы Чегемде къаласы барды. 22. Жарлы анала, аңга къарап, кёп тилем этгендиле. 23. Тукъумдан айырылган бутак. 25. Гитче «калпы». 30. Уруш машина. 32. Кёндөлөнде Гун аты алай жер барды. 33. Аллай аттары жазылган сауттупла жеттүү таулун жаш сауғаланнанды уршуда. 35. Таулу тиширүүлпен аны къолдан кетермегендиле озгын ёмюрде. 36. Махтау. 37. Ол кёп кере кыргындында соу милләттени. 39. Социалист Уруннуун Жигити Тетууланы Шамсудин ол жерде уруннанды. 40. Уруш, сермеш, жашаюн чююн кюреш.

ЁРЕСИНЕ: 1. Халкъ тарых жолун эсгерирге жылылган жер неда эсертме. 2. Төгулдөн Шамсудинни тутгын эли. 3. Жазыу. 4. Адамны бузулмаз сёё. 5. Колхоз председателье Азияда алай айтхандыла.

6. Татахлык. 7. Таулу суусап. 8. Адамла бир бирге жазгъан къагытланы жюрютген жер. 11. Сакыланыргыз берилген зат. 14.

Ала кёлләндирип турғандыла къынын кюн. 16. Жамаатдан айырылып, бүтүп, къашып айланган адам. 17. Азияда бахча сүттәрүргө адамла кеслери этген суу ыз.

20. Сюргүнде ары кёлле тюшгендиле.

24. Адамны изындан аман айтып. 26.

Жаланда ол сакылагандары жаныбызын күйүн кюн. 27. Биз анда болгъанды Кыргызыны ара шахары. 28. Назмучу Күдайланы Маштай къойларын аллай жерледе жайып кютгенди. 29. Сюргүнде бек татты сөз. 31. Алай шабат кюн да болады дейдиле таулула. 34. Чулгъынп этилген аш. 38. Къян тохтатырга дарман болмай къолъанды, ол губула эшген, чычхана жайгъан затны салгъандыла ата-бабаларыбыз жарата.

ГАЗЕТНИ 34-ЧО НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАННГАН
СЁЗБЕРНИ ЖУУАППАРЫ:

Энине: 7. Барамта. 8. Чоккуракъ. 9. Кырыкъаауз. 11. Жокъулуукъ. 12. Аяу. 13. Къаптал. 14. Уялчакъ. 15. Къабакъ. 17. Уулу. 19. Улакъ. 21. Жубу. 22. Акат. 25. Къобан. 29. Хыянат. 31. Батмакъ. 32. Ара. 33. Жылылуукъ. 34. Мудахлыкъ. 35. Къычырым. 36. Ындырчы.

Ёресине: 1. Чапыракъ. 2. Жалкытыу. 3. Атааул. 4. Къоркъуу. 5. Сууукъулуукъ. 6. Жаяулай. 10. Зада. 11. Жула. 15. Къумукъ. 16. Къурган. 18. Уку. 20. Агъа. 21. Жанкъылыч. 23. Татахлыкъ. 24. Жыйылыы. 26. Ожаакъ. 27. Алам. 28. Тарыхчы. 30. Талпыу. 31. Бёдене.

Учредительле: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

**Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал**

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ТЕКУЛАНЫ Хая (баш редактору орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редактору орунбасары),
ТОКЫЛУЛАНЫ Борис (жууапты секретарь),
МОКСАЛАНЫ Зухура,
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлы - 42-38-21, 40-04-82. Жууапты секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманды эм асламалы информацийны эркинликлерин къорулуп жана бла Къабарты-Малкъар регион инспекция 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер —ПИ № ТУ 07-00118. Индекс - 51532

Газети басмады «Къ-МР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет «Тетгарчы» ООО-ны типографиясында басмаланнанды.

РЕДАКЦИИНЫ ЭМ
ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,

Ленин атын проспект, 5

электрон почтасы:
elbor_50@mail.ru